

Minna Antila

Sivistysvaliokunta

SiV@eduskunta.fi

Sivistysvaliokunta 22.9.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 131/2021 vp)

Koronatodistus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi mm. EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä. Vaihtoehtona voimassa oleville säädetyille ja viranomaispäätöksin asetetuille koronavirusepidemian leviämisen estämiseen tähtääville velvoitteille ja rajoituksille toiminnan harjoittaja voisi tietyin edellytyksin edellyttää yleisötilaisuuteen osallistuvilta tai asiakas- ja osallistujatilaan tulevilta koronatodistuksen esittämistä. Asiasta säädettäisiin tartuntatautilain 58 i §:ssä. Lisäksi tartuntatautilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 58 j §, jossa säädettäisiin oikeudesta käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja. Koronatodistusta koskeva väliaikainen sääntely on tarkoitettu olemaan voimassa 31.12.2021 saakka.

Esityksessä säädettäisiin tiloista, joihin pääsyn edellytyksenä koronatodistusta voitaisiin säädetyssä tarkoituksessa ainakin käyttää. Todistuksen esittämismahdollisuus ei saisi estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin tai välttämättömiin palveluihin, vaan kyse olisi yleisötilaisuuksista ja tiloista, joita ihmiset käyttävät vapaa-aikanaan virkistystarkoituksessa. Esityksen mukaan todistusta ei saisi käyttää esim. kirjastoissa. Esityksen vaikutukset viranomaistoimintaan koskevassa 4.4. kohdassa todetaan, että osana kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa, liikuntalaissa ja nuorisolaissa säädetyjä tehtäviään kunnat järjestävät myös sellaista toimintaa ja ylläpitävät sellaisia tiloja, joissa voitaisiin edellyttää koronatodistusta. Esityksessä luetellaan tilanteita, joissa koronatodistusta voitaisiin edellyttää. Koska koronatodistuksen edellyttäminen olisi vaihtoehto tartuntatautilain 58 ja 58 d §:n mukaisille rajoituksille, kunnat voisivat itse harkita, kumpi ratkaisu kussakin tapauksessa paremmin mahdollistaisi kuntalaisten pääsyn palveluihin ja osallistumisen toimintaan. Esityksen mukaan ehdotus parantaisi kuntien

mahdollisuuksia toiminnan järjestämiseen siinä tilanteessa, että tilaisuuksia ja tilojen käyttöä muuten jouduttaisiin rajoittamaan.

Kuntaliitto suhtautuu myönteisesti koronatodistuksen käyttöönottoon osana yhteiskunnan eri toimintojen avaamista. Kuntaliitto pitää myönteisenä, että koronatodistus perustuisi olemassa olevaan todistukseen eikä erilliseen todistukseen. Myönteistä on myös se, että toiminnanharjoittajalle ei esitetä rekisteröitymisvelvoitetta käyttöönotosta, joka vaikuttaisi turhalta tehtävältä.

Toiminnanharjoittajan määritelmä ei rajaa kuntaa soveltamisalan ulkopuolelle. Kuntaliitto huomauttaa, ettei koronatodistusta tule missään olosuhteissa vaatia kunnallisten tai niihin verrattavissa olevien luottamustehtävien hoitamisen vuoksi järjestettyjen kokousten tai tilaisuuksien yhteydessä. Koronatodistuksen puuttuminen ei siis saa vaarantaa demokraattisten oikeuksien toteutumista.

Esityksen mukaan toiminnanharjoittaja saisi toiminnassaan edellyttää koronatodistuksen esittämistä 12 vuotta täyttäneeltä ja sitä vanhemmalta. Jos toiminnanharjoittaja olisi ottanut todistuksen esittämismääräyksen käyttöön, se ei saisi päästää tilaisuuteen tai tilaan ilman todistusta olevia, lukuun ottamatta alle 12 - vuotiaita. Kuntaliitto toteaa, että kaikilla alaikäisillä ei ole henkilötodistusta ja tästä syystä siihen, miten ikä riittävän lueteltavasti voidaan todentaa ja siten koronatodistuksen käyttöön liittyä haasteita.

Esityksen mukaan EU:n koronatodistus on saatavilla Omakannasta tai mikäli henkilöllä ei ole mahdollisuutta käyttää Omakantaa tai valtuuttaa toista henkilöä käyttämään sitä puolestaan, hän voi saada terveydenhuollosta tulostetun paperisen todistuksen. Myös alaikäinen saa halutessaan koronatodistuksen omakannasta tai paperisena. Kuntaliitto toteaa, että erityisesti nuorten osalta koronatodistuksen käyttöön liittyy haasteita. Erityisesti nuorten osalta paperinen versio saattaa olla yleisin vaihtoehto, koska sähköinen edellyttää tunnistautumista, joka käytännössä perustuu pankkitunnuksiin, joita läheskään kaikilla nuorilla ei ole. Mikäli paperisen koronatodistuksen kysyntä kasvaa, se lisää kuntien kustannuksia.

Esityksen mukaan EU:n koronatodistuksen lukemiseen tarvittava sovellus on ladattavissa toimijoiden käyttöön maksutta sovelluskaupasta. Lukijasovelluksen käyttö vaatii koronatodistuksen edellyttäjältä älypuhelimien käyttöä. Koronatodistuksen käyttöönotossa tarvitaan myös kansalaisten ja toiminnanharjoittajien perehdytystä ja neuvontaa sekä koronatodistuksen käytön perusteista että teknisestä toteutuksesta.

Esitys lisää myös kuntien tartuntatautilain mukaisia valvontatehtäviä.

SUOMEN KUNTALIITTO

Minna Antila
Lakimies